

Петър КАЙРЯК

ТАРАКЛИЯ
и
ТАРАКЛИЙЦИ

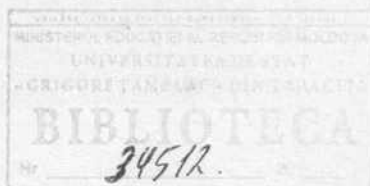
НАУЧНО ДРУЖЕСТВО НА БЪЛГАРИСТИТЕ В РЕПУБЛИКА МОЛДОВА
ТАРАКЛИЙСКИ ДЪРЖАВЕН УНИВЕРСИТЕТ „ГРИГОРИЙ ЦАМБЛАК“

Петър КАЙРЯК

ТАРАКЛИЯ И ТАРАКЛИЙЦИ

съставители:

Николай ЧЕРВЕНКОВ и Иван ДУМИНИКА

Кишинев: S.S.B., 2014

Трудът е утвърден към печат от: Управителния съвет на *Научното дружество на българистите в Република Молдова* (пр. № 16 от 12 декември 2013 г.); Академичния съвет на *Тараклийския държавен университет „Григорий Цамблак“* (пр. № 4 от 27 декември 2013 г.).

Съставители:

Николай ЧЕРВЕНКОВ

Иван ДУМИНИКА

Снимки: Димитър Боримечков

Рецензент: доц. Надежда Кара

Компютерна верстка: Олга Чебану

Дизайн: Андрей Данила

Кайряк, Петър.

Тараклия и тараклийци / Петър Кайряк; съст.: Николай Червенков, Иван Думиника; Науч. дружество на бълг. в Реп. Молдова, Тараклийски държавен ун-т „Григорий Цамблак“ – Кишинев: Cu drag, 2014 (Tipogr. „Bons Offices“). – 256 p.

400 ex.

ISBN 978-9975-4388-1-0.

94(478-21)

К 15

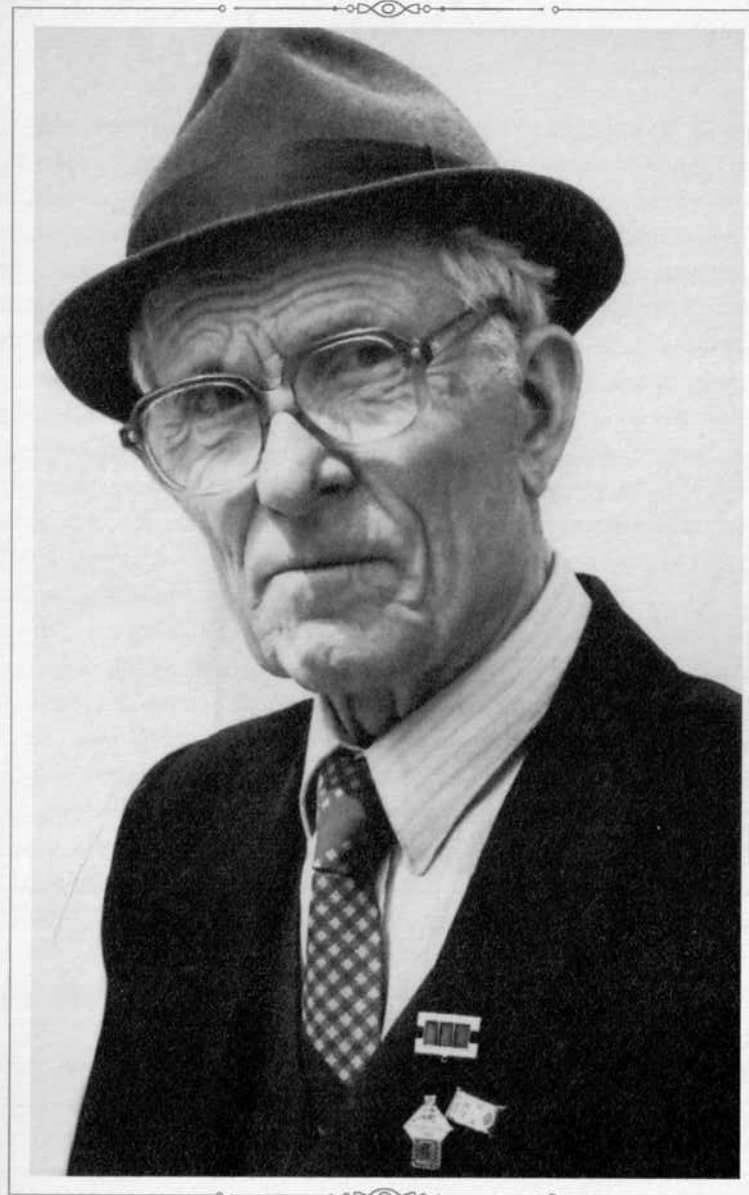
Editura „Cu drag”

str. Alexei Mateevici 76, mun. Chişinău,

Republica Moldova, MD-2009

e-mail: editura@cupdrag.net

tel.: (+373) 22-21-88-71

© Николай ЧЕРВЕНКОВ, Иван ДУМИНИКА

© Editura „Cu drag”, 2014

От съставителите

Има личности, чиито имена неразривно са свързани с историята на своето село или град. Отбелязвайки миналата година 200-годишнината на град Тараклия, жителите му постоянно се обръщаха към личността на Петър Афанасиевич Кайряк. В работата и дейностите на този краевед са отразени двеста години от историята на града, съдбата на всичките му поколения. Това е Краевед с главна буква – такъв титул с право носи най-старият изследовател на Тараклия. Символично е, че веднага след годишнината на града, на 31 януари 2014 година ще се отбележи юбилеят му – стогодишнината от рождението. Трудно е да се намери сред българите в Молдова човек по-предан на краеведението, на изучаването на родното си огнище, успял да опише родословието на всички родове на селището.

Енциклопедиите, речниците, както и множество ръководства, различно интерпретират понятията „краеведение“ и „краевед“. Основател на Съюза на краеведите в Русия Сигурд Шмит пише: „В нашето време под краеведение най-често разбират и сферата на науката, и образованието, и обществената дейност, при това такава, към която са причастни не само учени-специалисти, но също и много по-широк кръг от хора, най-вече местните жители. Краеведението не е просто знание за нещо, но и пътят към постигането на тези знания и разпространяването им“.

Известният руски писател Владимир Чивилихин казваше: „Сигурно навсякъде може да се намери човек, който обича повече от другите и знае по-добре от другите родните краища – живите детайли на велики събития от историята, посетили тези места, забележителните строежи в района, в това число и завинаги разрушени от войните и пренебрегвани, родословните легенди, съдбите на интересни земяци, скъпоценни документи и неща. По навик тях обичайно ги наричат краеведи, те произхождат от бивши учители, лекари, журналисти, военни, музейни, партийни и съветски работници. Те засаждат в съгражданите привързаност към родината си, а чрез нея – към голямата Родина, към света и живота.“

Summary

Caireac Petr. Taraklia and its habitants. Compiled by Nikolay Chervenkov and Ivan Duminika. Chisinau: S.S.B. 2014. 256 p.

The present collection of articles devoted to the 100th anniversary of Taracليا local historian, a bulgarian by origin, Caireac Petr Afanas'yevich (31.01.1914–30.01.2004). The chronicler was born in Taraklia. Since 1931 he worked in the local mayor's office, and from 1949 to 1983 was a chief accountant in Taracليا public bank. From 1976 heis activity was entirely devoted to studying local history.

The collection contains three parts. First part comprises 43 journalistic articles signed by P. Caireac issued in such publications as „Svet octeabria”, „Svet”, „Rodno Slovo”, „Roden kray”, „Blgarskiy glas”. These articles cover various aspects of local history. First of all the researcher is interested in the issues of the village foundation. He is trying to establish Bulgarian localities, from where ancestors of local habitants moved in Taracليا, and highlights toponymy issues of his native settlement. At the same time he began to write about the famous compatriots. Especially he is concerned of the biography of Bulgarian patriot, a native of Taracليا – Major Olimpiy Panov. Ethnographer writes about spiritual life of Taracليا, stops on the issues of the pilgrims and the role of the Bulgarian language in church services. He says about teachers who left a significant mark in educating of local children, and about physicians that took care of locals' health beginning with the tsarist period. Several interesting article are dedicated to those elders and mayors from Taracليا from, who have made a significant contribution to the improvement of the native settlement. These publications disclose many aspects of Taracليا colony's public life. All articles were written by P. Caireac mainly on the basis of information received from the elders, as well as on his personal memories. There are elatively few archival sources, as well as materials from the scientific literature.

The second part of the volume covers two interviews in which local historian talks about his biography and the beginning of his research work. Special attention is paid to two of his books „Genealogical trees of Taracليا” which include more than seventy family names from Taracليا.

The third and final part of the book includes 32 articles about Peter Caireac signed by different researchers and writers. These materials were identified from a variety of specialized periodicals. It is emphasized the experience of Bulgarian artists, who often talked with his counterpart. Also the compilers did not left without attention Petr Caireac's cultural heritage and the way his works continue to be valuable and relevant to researchers of the history and culture of Bessarabian Bulgarians through years until his centennial anniversary.

СЪДЪРЖАНИЕ

<i>От съставителите</i>	5
<i>От составителей</i>	20
I. СТАТИИ НА ЛЕТОПИСЕЦА НА ТАРАКЛИЯ	34
Родът Кайрякови от гр. Смядово (България) до гр. Тараклия (Молдова).....	34
Новые данные к истории Тараклии.....	37
Из истории Тараклии.....	40
К столетию Русенского восстания.....	42
Кто они, наши предки?.....	43
А путь был тернистым (воспоминания о первом учителе).....	45
Домик по улице Гоголя.....	48
Народ загадочной и непростой судьбы.....	49
О них вспоминают с благодарностью.....	52
За тях си спомняме с благодарност.....	54
Майор Олимпи Панов.....	56
Вековой юбилей родника.....	59
Родные лица.....	61
Так это было.....	62
Вспомним.....	66
Пусть не прервется связь времен.....	67
Рунтовия род.....	70
Дядото Янковата къща.....	75
О Тараклийских паломниках.....	77
Пойте слаженно, пойте радостно.....	80
„Деривлъшки род” – люди и судьбы.....	82
Синове на отечествен дълг.....	84
Вспоминая знакомых и друзей.....	87
Кратка история на рода Хаджи-Минчеви от фамилията Кайряк.....	90
За живота и съдбата на нашите земляци – Раевски (от 1827 до днес).....	95
Староста Шоп-Тараклии.....	99

Примар-убийца.....	102
Нечаянное убийство.....	106
Это наша история.....	108
Живая связь времен.....	111
Байрактар означает «знаменосец».....	113
Церковь и родной язык.....	115
На перекрестке истории.....	117
Тараклия и тараклийцы.....	119
Мы наш новый мир построим.....	124
Они жили в Тараклии.....	127
Социал-демократия в Тараклии имеет столетнюю традицию.....	129
Молдавские фамилии в истории Тараклии.....	132
Топонимика Тараклии.....	134
Дела давно минувших дней, преданья старины глубокой.....	136
Многих тебе лет, «Надежда».....	139
Листая страницы истории.....	142
Писма на Петър Кайряк до Васил Кондов.....	143
II. ИНТЕРВЮ.....	148
<i>Варбан П.</i> Главный летописец Тараклии.....	148
<i>Пучков В.</i> Дело всей жизни.....	150
III. МАТЕРИАЛИ ЗА ТАРАКЛИЙСКИЯ КРАЕВЕД.....	154
<i>Червенков Н.</i> Летопись поколений Тараклии.....	154
<i>Червенков Н.</i> От научного редактора.....	161
<i>Червенков Н.</i> Проучвания на български родове в Република Молдова.....	163
<i>Георгиева А.</i> Две родословни книги за тараклийци.....	166
<i>Думиника И.</i> Честен към съселяна си.....	169
<i>Алаватский И.</i> Народный секретарь Шоп-Тараклии.....	178
<i>Боримечков Д.</i> Воспитание памятью.....	188
<i>Боримечков Д.</i> Открывая тайну родословных.....	189
<i>Боримечков Д.</i> Храни в памяти.....	191
<i>Боримечков Д.</i> «Знай своя род...».....	193

<i>Боримечков Д.</i> Тайните на родословието.....	196
<i>Боримечков Д.</i> Краевед и родоизследовател.....	198
<i>Боримечков Д.</i> Сеятель добра.....	201
<i>Боримечков Д.</i> Да си спомним за потеклото!.....	202
<i>Боримечков Д.</i> Полузабравен и възкръснал.....	206
<i>Боримечков Д.</i> Той върна от забвението нашите родословни корени.....	208
<i>Боримечков Д.</i> Той изпълни една от заповедите на Паисий... ..	210
<i>Боримечков Д., Гольдберг Л.</i> Корни и Крона.....	212
<i>Георгиев Л.</i> Бесарабският апостол.....	215
<i>Карабойчев В.</i> Летописецът от Тараклия.....	223
<i>Камберова В.</i> «Без тебе България живях, но с тебе ще умра».....	225
<i>Лозанов П.</i> Дядо Станчо тръгнал за Буджака.....	226
<i>Лозанов П.</i> Помни имя свое.....	230
<i>Николова Ю.</i> С род и с племе.....	232
<i>Танов С.</i> В памяти нашей.....	234
<i>Танов С., Боримечков Д.</i> Дань памяти.....	235
<i>Танов С., Боримечков Д.</i> Человече, знай свой род.....	238
<i>Пиронков П.</i> Кайряк Петр Афанасьевич.....	240
Прощално слово за старейшината.....	243
Увековечение памяти П. А. Кайряка.....	245
Памяти земляка.....	246
Как в Тараклии воюют за название улицы.....	247
<i>Резюме (български).....</i>	249
<i>Резюме (руски).....</i>	250
<i>Rezumat.....</i>	251
<i>Summary.....</i>	252